

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ З НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ

**ІНСТИТУТ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ
У СФЕРІ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ**

**НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР
МЕРЕЖІ ОСВІТНІХ УСТАНОВ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ**

ВИПУСКНА РОБОТА

на тему:

«Проведення заходів з евакуації на регіональному, місцевому, об'єктовому
рівні»

слухача групи № _____

Гончаренка Сергія Всеволодовича

(підпис слухача)

Керівник роботи: _____

(посада, вчений ступінь (звання), прізвище, ініціали)

До захисту: _____

(допущено / не допущено)

(підпис керівника роботи)

КИЇВ 2018

Зміст

1. Вступ	3-6
2. Основна частина	6-23
2.1. Організація проведення евакуації	6-11
2.2. Планування заходів з евакуації	11-20
2.3. Порядок проведення евакуації	20-23
3. Висновки.....	23-24
4. Список використаних джерел.....	24-25

1. ВСТУП

Організація захисту населення від негативного впливу наслідків надзвичайних ситуацій є першочерговим завданням центральних і місцевих органів виконавчої влади, виконавчих органів місцевих рад та керівників суб'єктів господарювання незалежно від форм власності. Вирішення цього завдання потребує комплексного підходу, який передбачає виконання заходів щодо створення захисних споруд, забезпечення людей засобами індивідуального захисту, підготовкою населення до дій за сигналами цивільного захисту, своєчасного оповіщення про загрозу виникнення або виникнення надзвичайної ситуації, заздалегідь проведеної евакуації населення.

В країні внаслідок багаторічного недостатнього фінансування заходів цивільного захисту та через багато різних причин перехідного періоду становлення держави існує велика проблема неповного забезпечення захисними спорудами в містах та інших населених пунктах, що мають об'єкти підвищеної небезпеки, через що основним способом захисту населення у разі загрози виникнення або виникненні надзвичайної ситуації на сьогодні залишається своєчасний і швидкий вивіз або вивід людей з небезпечної зони у безпечні місця, тобто їхня евакуація.

Евакуація, як складова захисту населення є загальнодержавним завданням.

Актуальність теми визначається:

1. Зростаючою світовою тенденцією до збільшення кількості надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру, прикладами реагування на надзвичайні ситуації в країнах з набагато більше розвинутою економікою, які як основний спосіб захисту населення у разі загрози виникнення або виникненні надзвичайної ситуації здійснюють швидкий вивіз або вивід людей з небезпечної зони у безпечні місця.

2. У зв'язку з тимчасовою окупацією Автономної Республіки Крим, тимчасовою окупацією частини Донецької та Луганської областей російськими окупаційними військами та викликаним цим внутрішнім переміщенням осіб в

державі, небезпекою терористичних актів на об'єктах ЗСУ та національної економіки.

3. Необхідністю вдосконаленням шляхів навчання керівного складу регіонального, місцевого та об'єктового рівнів з питань планування заходів з евакуації, а також навчання самого населення діям при евакуації.

Проблемою у розв'язанні питання проведення евакуації є слабка підготовка з питань цивільного захисту керівного складу регіонального, місцевого та об'єктового рівнів з питань планування заходів з евакуації згідно вимог наказу міністра МВС №579 від 10.07.2017 року та відсутність взаємодій між керівниками різних рівнів в питанні надання вихідних даних для планування евакуації.

Об'єктом дослідження є дія положень частини шістнадцятої статті 33 Кодексу цивільного захисту України, пункту 34 Порядку проведення евакуації у разі загрози виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 жовтня 2013 року N 841 (зі змінами), наказу міністра МВС №579 від 10.07.2017, а також порядок планування та проведення заходів з евакуації на регіональному, місцевому та об'єктовому рівні.

Предметом дослідження обрано порядок виконання вимог частини шістнадцятої статті 33 Кодексу цивільного захисту України, пункту 34 Порядку проведення евакуації у разі загрози виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 жовтня 2013 року N 841 (зі змінами), наказу міністра МВС №579 від 10.07.2017, а також форми та механізми проведення заходів з евакуації на регіональному, місцевому та об'єктовому рівні.

Згідно з Кодексом цивільного захисту України евакуація - організоване виведення чи вивезення із зони надзвичайної ситуації або зони можливого ураження населення, якщо виникає загроза його життю або здоров'ю, а також матеріальних і культурних цінностей, якщо виникає загроза їх пошкодження або знищення.

Головна мета евакуації полягає у своєчасному виведенні (вивезенні) населення з небезпечних зон, районів і тим самим максимальним зменшенням ступеня його ураження. Досягається це глибоко продуманим плануванням, своєчасним оповіщенням населення, чіткою організацією виведення (вивезення) евакуйованих у безпечні райони (пункти) та всебічним забезпеченням евакуації.

Порядок проведення евакуації затверджено Постановою Кабінету Міністрів України від 30 жовтня 2013 року № 841.

Методика планування заходів з евакуації затверджена Наказом Міністерства внутрішніх справ України 10 липня 2017 року N 579.

Порядок проведення евакуації визначає механізм здійснення організованого вивезення (виведення) населення із зон можливого впливу наслідків надзвичайної ситуації або надзвичайної ситуації техногенного чи природного характеру і розміщення його поза зонами дії вражаючих факторів джерел надзвичайної ситуації у разі виникнення безпосередньої загрози життю та заподіяння шкоди здоров'ю населення, а також заходів з евакуації матеріальних і культурних цінностей, якщо виникає загроза їх пошкодження або знищення.

Методика установлює загальні вимоги до розроблення документів щодо планування заходів з евакуації населення та матеріальних і культурних цінностей із зон надзвичайних ситуацій.

Евакуації підлягає населення, яке проживає в населених пунктах, що знаходяться у зонах можливого катастрофічного затоплення, можливого небезпечного радіоактивного забруднення, хімічного ураження, в районах виникнення стихійного лиха, аварій і катастроф (якщо виникає безпосередня загроза життю та здоров'ю людей).

Залежно від обстановки, яка склалася на час надзвичайної ситуації техногенного та природного характеру, може бути проведено обов'язкову, загальну або часткову евакуацію населення тимчасового або безповоротного характеру.

2. ОСНОВНА ЧАСТИНА

2.1 Організація проведення евакуації

Організація проведення евакуації та підготовка районів для розміщення евакуйованого населення і його життєзабезпечення, а також зберігання матеріальних і культурних цінностей покладаються на місцеві держадміністрації, органи місцевого самоврядування та керівників суб'єктів господарювання.

Рішення про проведення евакуації приймають на:

- державному рівні - Кабінет Міністрів України;
- регіональному рівні - обласні, Київська та Севастопольська міські держадміністрації;
- місцевому рівні - районні, районні у м. Києві та держадміністрації, відповідні органи місцевого самоврядування;
- рівні конкретного суб'єкта господарювання - його керівник.

У разі виникнення загрози життю або здоров'ю громадянам України на території іноземних держав їх евакуація проводиться за рішенням МЗС.

Рішення про проведення евакуації населення із зони радіоактивного забруднення приймається місцевими держадміністраціями на підставі висновку санітарно-епідеміологічної служби відповідно до прогнозованого дозового навантаження на населення або інформації суб'єктів господарювання, які експлуатують ядерні установки, про випадки порушень у їх роботі.

У невідкладних випадках, зокрема у разі безпосередньої загрози життю та здоров'ю населення, рішення про проведення екстреної евакуації населення приймає керівник робіт з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації, а за його відсутності - керівник аварійно-рятувальної служби, який першим прибув у зону надзвичайної ситуації та має повноваження для прийняття таких рішень.

У разі виникнення надзвичайної ситуації на транспорті під час перевезення пасажирів відповідальність за їх евакуацію покладається на підприємства, установи, організації, що здійснюють транспортні перевезення, та сили цивільного захисту.

Проведення евакуації забезпечується шляхом:

- створення на регіональному та місцевому рівні органів з евакуації, а також органів з евакуації на об'єктах господарювання;
- розроблення плану евакуації населення;
- визначення безпечних районів, придатних для розміщення евакуйованого населення та матеріальних і культурних цінностей;
- організації оповіщення керівників суб'єктів господарювання і населення про початок евакуації;
- організації управління евакуацією;
- життєзабезпечення евакуйованого населення в місцях його безпечного розміщення;
- участі у командно-штабних навчаннях та об'єктових тренуваннях;
- навчання населення діям під час проведення евакуації.

Оповіщення керівників суб'єктів господарювання і населення про початок евакуації проводиться відповідно до Порядку організації оповіщення про загрозу або виникнення надзвичайних ситуацій та організації зв'язку у сфері цивільного захисту, що затверджується Кабінетом Міністрів України.

Навчання населення діям під час проведення евакуації населення здійснюється відповідно до Порядку здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях, затвердженого постановою Кабінетом Міністрів України від 26 червня 2013 року № 444 (Офіційний вісник України, 2013 р., № 50, ст. 1788).

Для планування, підготовки та проведення евакуації у центральних органах виконавчої влади, місцевих держадміністраціях, органах місцевого самоврядування та на об'єктах господарювання утворюються тимчасові органи з евакуації.

До тимчасових органів з евакуації належать комісії з питань евакуації, збірні пункти евакуації (ЗПЕ), проміжні пункти евакуації (ПрПЕ), приймальні пункти евакуації (ППЕ).

Комісії з питань евакуації відповідають за планування евакуації на відповідному рівні, підготовку населення до здійснення заходів з евакуації, підготовку органів з евакуації до виконання завдань, здійснення контролю за підготовкою проведення евакуації, приймання і розміщення евакуйованого населення, матеріальних і культурних цінностей.

На об'єктах господарювання, що потрапляють у зони можливих надзвичайних ситуацій, з чисельністю працюючого персоналу менш як 50 осіб комісії з питань евакуації не утворюються, а призначається особа, що виконує функції зазначеної комісії.

Керівник комісії з питань евакуації та її персональний склад призначаються органом, за рішенням якого утворені органи з евакуації.

У невідкладних випадках у складі таких комісій утворюються оперативні групи, що розпочинають роботу з моменту прийняття рішення про проведення евакуації населення.

Збірні пункти евакуації призначені для збору і реєстрації евакуйованого населення та організації його вивезення (виведення) у безпечні райони і розміщуються поблизу залізничних станцій, морських і річкових портів, пристаней, маршрутів евакуації, а також на наявних міських площах, у відкритих безпечних місцях або безпечних приміщеннях.

У невідкладних випадках функції збірних пунктів евакуації за рішенням керівника комісії з питань евакуації покладаються на оперативні групи.

Проміжні пункти евакуації розміщуються на зовнішньому кордоні зони надзвичайної ситуації, пов'язаної з радіоактивним забрудненням (хімічним зараженням), для пересадки населення з транспорту, що працював у зоні надзвичайної ситуації, на дезактивовані транспортні засоби, які здійснюють перевезення на незабруднені (незаражені) території.

Кількість, нумерація, місця розташування та перелік районів, на території яких розміщуються проміжні пункти евакуації, визначаються місцевими держадміністраціями та органами місцевого самоврядування.

Приймальні пункти евакуації розгортаються для приймання, ведення обліку евакуйованого населення, матеріальних і культурних цінностей та відправлення їх до місць постійного (тимчасового) розміщення (збереження) у безпечних районах.

Збірні пункти евакуації, проміжні пункти евакуації та приймальні пункти евакуації забезпечуються зв'язком з районними, міськими, районними у містах, селищними, сільськими комісіями з питань евакуації, комісіями з питань евакуації, утвореними на об'єктах господарювання, пунктами посадки на транспортні засоби, вихідними пунктами руху пішки, медичними і транспортними службами.

Час на розгортання і підготовку до роботи тимчасових органів з евакуації усіх рівнів не повинен перевищувати чотирьох годин з моменту отримання рішення про проведення евакуації.

Контроль за роботою органів з евакуації здійснюється органом, який приймає рішення про проведення евакуації.

Органи з евакуації інформують щороку місцеві держадміністрації, органи місцевого самоврядування та керівників суб'єктів господарювання про стан планування евакуації, власної підготовки до виконання покладених на них завдань, навчання населення діям під час проведення евакуації, обладнання станцій, портів, пунктів посадки на транспортні засоби, підготовку маршрутів до місць посадки на транспортні засоби, здійснення контролю за підготовкою транспортних засобів до евакуації, організацію ведення обліку евакуйованого населення, оповіщення відповідних органів управління та населення про початок евакуації, медичне забезпечення населення під час евакуації у місті (районі), підготовку до розміщення пунктів санітарної обробки населення,

спеціальної обробки одягу, майна і транспорту, здійснення дозиметричного контролю у складі приймальних пунктів евакуації.

На центральні органи виконавчої влади місцеві держадміністрації, органи місцевого самоврядування та суб'єкти господарювання, що проводять евакуацію населення, покладається:

- розроблення і виконання плану евакуації населення;
- визначення і підготовка безпечного району для евакуйованого населення і його життєзабезпечення;
- здійснення контролю за плануванням, підготовкою і проведенням заходів з евакуації підпорядкованими їм органами з евакуації.

До планування та здійснення заходів з евакуації залучається Мінінфраструктури.

Місцеві держадміністрації, органи місцевого самоврядування забезпечують оповіщення, інформування населення про загрозу та виникнення надзвичайних ситуацій, у тому числі у формі, доступній для осіб з вадами зору та слуху.

Місцеві держадміністрації, органи місцевого самоврядування та суб'єкти господарювання, що приймають евакуйоване населення, визначають склад відповідних органів з евакуації, забезпечують розроблення плану приймання та розміщення евакуйованого населення, яке прибуває з небезпечних районів, підготовку приймальних пунктів з евакуації, обладнання станцій, портів, пунктів висадки населення, сховищ для захисту евакуйованого населення, здійснення контролю за підготовкою житла, медичних закладів, інших об'єктів для розміщення і життєзабезпечення евакуйованого населення, організацію ведення його обліку, забезпечення радіаційної і хімічної розвідок на маршрутах евакуації і в районах розміщення населення, організацію дозиметричного контролю, санітарної обробки населення, спеціальної обробки одягу, майна і транспорту.

Координація дій місцевих держадміністрацій, органів місцевого самоврядування під час проведення евакуації здійснюється центральними органами виконавчої влади через відповідні територіальні органи у межах їх повноважень.

2.2 Планування заходів з евакуації.

Планування заходів з евакуації населення здійснюється за методикою, що затверджена наказом МВС України від 10.07.2017 № 579, та зареєстровано в Міністерстві юстиції України 01 серпня 2017 р.

Планування заходів з евакуації населення та матеріальних і культурних цінностей у разі загрози або виникнення надзвичайних ситуацій та із зон збройних конфліктів (далі - планування евакуації) покладається на центральні органи виконавчої влади, Раду міністрів Автономної Республіки Крим, місцеві державні адміністрації, органи місцевого самоврядування та суб'єкти господарювання.

Для планування евакуації в центральних органах виконавчої влади, місцевих державних адміністраціях, органах місцевого самоврядування та на суб'єктах господарювання утворюються комісії з питань евакуації. На суб'єктах господарювання з чисельністю працюючого персоналу менш як 50 осіб призначається особа, яка виконує функції зазначеної комісії.

Планування евакуації здійснюється на підставі рішення комісії з питань евакуації відповідного рівня, у якому визначаються:

- аналіз ситуації, що склалася або може скластися; райони (населені пункти), у яких необхідно здійснювати заходи з евакуації;
- безпечні райони (населені пункти) для розміщення евакуйованого населення та матеріальних і культурних цінностей;
- час початку евакуації населення та матеріальних і культурних цінностей та час закінчення;

- порядок вивезення населення (виведення пішки) та матеріальних і культурних цінностей транспортними засобами;
- організація управління евакуацією;
- заходи забезпечення евакуації населення та матеріальних і культурних цінностей.

Для завчасного планування евакуаційних заходів розробляються такі документи:

комісіями з питань евакуації місцевих державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування - план евакуації населення та план приймання і розміщення евакуйованого населення (у разі планування розміщення на їх території евакуйованого населення);

комісіями з питань евакуації суб'єктів господарювання - план евакуації працівників.

Плани евакуації населення (працівників) розробляються комісією з питань евакуації, підписуються її головою, затверджуються керівником органу (суб'єкта господарювання), який утворив таку комісію, погоджуються органом, на території якого планується розміщення евакуйованого населення.

Комісія з питань евакуації, утворена місцевою державною адміністрацією, органом місцевого самоврядування, на території якого планується розміщення евакуйованого населення, розробляє план його приймання і розміщення в безпечному районі, який затверджується керівником органу, що утворив відповідну комісію.

Визначені плани щороку уточнюються до 01 березня станом на 01 січня поточного року. Унесення змін до планів засвідчується підписом голови комісії з питань евакуації.

Координацію діяльності органів місцевого самоврядування з питань евакуації та методичне керівництво плануванням цих заходів здійснює Державна служба України з надзвичайних ситуацій.

Плани евакуації населення (працівників) місцевих державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування, суб'єктів господарювання складаються з текстової частини та карти або схеми. Текстова частина плану евакуації населення місцевих органів виконавчої влади та місцевого самоврядування складається з трьох розділів:

- Планування заходів з організації та проведення евакуації.
- Планування заходів із забезпечення евакуації.
- Особливості планування евакуації осіб з інвалідністю та інших мало мобільних груп населення.
-

План приймання та розміщення евакуйованого населення в безпечному районі розробляється комісією з питань евакуації місцевого органу виконавчої влади, органу місцевого самоврядування, на території якого планується розміщення евакуйованого населення та матеріальних і культурних цінностей.

План приймання та розміщення евакуйованого населення складається з текстової частини та карти або схеми.

Текстова частина плану приймання та розміщення евакуйованого населення складається з трьох розділів:

- Планування заходів з організації приймання та розміщення евакуйованого населення та матеріальних і культурних цінностей.
- Планування заходів із забезпечення евакуйованого населення.
- Особливості планування, приймання та розміщення евакуйованих осіб з інвалідністю та інших мало мобільних груп населення.

За планування заходів з евакуації із зон збройних конфліктів відповідають центральні та місцеві органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування та суб'єкти господарювання.

При плануванні заходів з евакуації враховуються райони можливих бойових дій та безпечні райони, визначені Міністерством оборони України на особливий період.

Планування заходів з евакуації матеріальних і культурних цінностей, що перебувають у державній власності, здійснюється на підставі Переліку матеріальних і культурних цінностей, що перебувають у державній власності та потребують евакуації в разі збройних конфліктів, визначеного Порядком проведення евакуації у разі загрози виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 30 жовтня 2013 року N 841.

Заходи з евакуації в разі збройних конфліктів розробляються в плані цивільного захисту на особливий період окремим розділом з визначенням особливості проведення обов'язкової евакуації населення, матеріальних і культурних цінностей у разі виникнення збройних конфліктів (з районів можливих бойових дій у безпечні райони).

Заходи з приймання та розміщення евакуйованого населення, матеріальних і культурних цінностей у разі збройних конфліктів розробляються в плані цивільного захисту на особливий період місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, на території яких визначено безпечні райони.

Заходи з евакуації осіб з інвалідністю та інших мало мобільних груп населення розробляються окремим розділом у планах евакуації населення.

Планування заходів з евакуації осіб з інвалідністю та інших мало мобільних груп населення в разі збройних конфліктів передбачається в окремому розділі з евакуації населення та матеріальних і культурних цінностей

у разі збройних конфліктів, який розробляється в планах цивільного захисту на особливий період.

Комісія з питань евакуації під час планування заходів з евакуації осіб з інвалідністю та інших мало мобільних груп населення: проводить оцінку обсягів і характеру евакуаційних заходів; визначає пріоритети та особливості під час евакуації осіб з інвалідністю, зокрема з порушенням органів зору, слуху, опорно-рухового апарату, з розумовою відсталістю, психічними розладами, та інших мало мобільних груп населення (осіб, які їх супроводжують), у тому числі тих, які перебувають у закладах охорони здоров'я, освіти та соціального захисту.

Під час оцінки обсягів і характеру евакуаційних заходів визначаються:

- кількість осіб з інвалідністю з порушенням опорно-рухового апарату (окремо визначається кількість тих, хто пересувається самостійно, хто пересувається на інвалідних візках, хто знаходиться в лежачому стані);
- кількість осіб з інвалідністю та інших мало мобільних груп населення, які потребують під час проведення евакуації допомоги сторонніх осіб та медичного забезпечення;
- кількість осіб, які супроводжують осіб з інвалідністю; медичний персонал, необхідний для супроводу осіб з інвалідністю;
- місця постійного проживання (перебування) осіб з інвалідністю;
- маршрути руху до ЗПЕ;
- порядок прибуття осіб з інвалідністю, які самостійно не можуть пересуватися, до ЗПЕ або проведення їх евакуації з місця постійного проживання; способи оповіщення та інформування осіб з інвалідністю залежно від характеру інвалідності.

У розділі "Особливості планування евакуації осіб з інвалідністю та інших мало мобільних груп населення" зазначається інформація щодо:

- кількості осіб з інвалідністю та осіб, які їх супроводжують, з урахуванням вимог пункту 3 цього розділу;

- транспортних засобів, які будуть задіяні;
- пунктів посадки (висадки) осіб з інвалідністю;
- забезпечення транспортних засобів спеціальним обладнанням для посадки (висадки) та перевезення осіб з інвалідністю;
- залучення спеціального медичного транспорту для перевезення осіб з інвалідністю .

Під час планування заходів з евакуації маршрути руху, місця привалів та їх тривалість, розташування та оснащення медичних пунктів, пунктів обігріву, харчування, забезпечення водою по всьому маршруту руху мають максимально враховувати специфічні потреби осіб з інвалідністю.

Планування транспортного забезпечення евакуаційних заходів передбачає підготовку транспортних засобів для виконання евакуаційних перевезень осіб з інвалідністю та осіб, які їх супроводжують.

Під час планування підготовки та здійснення санітарної обробки населення обов'язково враховується специфіка проведення санітарної обробки осіб з інвалідністю та інших мало мобільних груп населення.

Планування обладнання ЗПЕ, ППЕ, проміжних пунктів евакуації, пунктів посадки, висадки, маршрутів евакуації проводиться з урахуванням потреб осіб з інвалідністю та інших мало мобільних груп населення.

Доведення сигналів оповіщення під час проведення евакуації та інформування населення про порядок дій на різних етапах евакуації, інформування про обстановку, що склалася, організовуються в доступній для осіб з інвалідністю та інших мало мобільних груп населення формі.

Планування розміщення в безпечних районах полягає в пристосуванні приміщень та будинків до потреб осіб з інвалідністю.

При плануванні заходів із життєзабезпечення евакуйованого населення, зокрема забезпечення водою, предметами першої необхідності, житлом,

медичними послугами і засобами, комунально-побутовими послугами, транспортом та необхідною інформацією, мають максимально враховуватися потреби осіб з інвалідністю.

План приймання і розміщення евакуйованого населення має містити окремий розділ щодо приймання і розміщення осіб з інвалідністю, у якому зазначаються: розрахунки евакуйованих осіб з інвалідністю, які прибувають, за станціями висадки та ППЕ; списки будинків і споруд закладів соціального захисту населення та приватних будинків, максимально зручних для розміщення осіб з інвалідністю; розрахунок та розподіл транспортних засобів для зустрічі і перевезення евакуйованих осіб з інвалідністю від станції (пункту) висадки до ППЕ і далі до місць їх розселення; список органів соціального захисту та закладів охорони здоров'я безпечного району.

Заходи щодо приймання та розміщення осіб з інвалідністю та інших мало мобільних груп населення в разі збройних конфліктів мають визначатися в окремому розділі з приймання та розміщення населення, матеріальних і культурних цінностей у разі збройних конфліктів плану цивільного захисту на особливий період місцевих органів виконавчої влади, на території яких визначено безпечні райони.

У мирний час евакуація населення планується на випадок:

- загальної аварії на атомній електростанції;
- усіх видів аварій з викидом сильнодіючих отруйних речовин;
- загрози катастрофічного затоплення місцевості;
- великих лісових і торф'яних пожеж, землетрусів, зсувів, інших геофізичних і гідрометеорологічних явищ з тяжкими наслідками, що загрожують населеним пунктам.

В особливий період евакуації підлягає населення (працівники), яке проживає в населених пунктах, що знаходяться:

- у районах можливих бойових дій;

- у зонах можливого небезпечного радіоактивного забруднення;
- у зонах можливого катастрофічного затоплення.

Евакуація населення із зон небезпечного радіоактивного забруднення навколо інших ядерних установок та об'єктів, призначених для поводження з радіоактивними відходами, проводиться із зон спостереження таких установок та об'єктів, визначених згідно із законодавством.

Метою планування і здійснення евакуаційних заходів є:

- зменшення ймовірних втрат населення; - збереження кваліфікованих кадрів спеціалістів;
- забезпечення стійкого функціонування об'єктів економіки;
- створення угруповань сил і засобів захисту в заміській зоні з метою проведення рятувальних та інших невідкладних робіт в осередках надзвичайних ситуацій в особливий період.

Плануванню евакуації передують вивчення органами з евакуації керівних і нормативних документів, директивних вказівок, збір і підготовка необхідних вихідних даних, вибір і рекогносцировка районів розміщення населення, яке евакуюється. Основним документом, який визначає об'єм, зміст, строки проведення та порядок виконання заходів з евакуації, є план реагування на НС, який розробляється органами управління (фахівцями) з питань надзвичайних ситуацій усіх рівнів на основі досягнутого економічного рівня з врахуванням річних та перспективних планів розвитку територій, об'єктів господарювання і особливостей, які властиві кожній території чи об'єкту, і який щорічно коригується.

Отже, основними вихідними даними для планування заходів з евакуації є:

- характеристика міста, району, території, об'єктів господарювання;
- характеристика можливих надзвичайних ситуацій та їх наслідків;
- можливості міста, району, об'єктів господарювання щодо розміщення евакуйованого населення;

- можливості транспорту, що залучається до виконання заходів з евакуації;
- дорожня мережа, її стан і пропускні можливості за еваконапрямками;
- можливості інженерного та технічного забезпечення виконання заходів з евакуації;
- можливості системи охорони громадського порядку під час проведення заходів з евакуації;
- засоби зв'язку та системи управління і оповіщення населення про початок проведення заходів з евакуації;
- можливості системи охорони здоров'я, що залучається для забезпечення заходів з евакуації;
- місцеві умови та сезонні кліматичні умови, які впливають на проведення заходів з евакуації.

План евакуації населення розробляється комісією з питань евакуації, підписується її головою, затверджується керівником органу, який утворив таку комісію, та погоджується органом, на території якого планується розміщення евакуйованого населення.

Комісія з питань евакуації, утворена місцевою держадміністрацією, органом місцевого самоврядування, на території якого планується розміщення евакуйованого населення, розробляє план його приймання і розміщення у безпечному районі, який затверджується керівником органу, що утворив відповідну комісію.

Безпечний район (місце) – придатний для життєдіяльності район (місце) розміщення евакуйованого населення (працівників), який визначається рішенням відповідного органу виконавчої влади за межами зон можливого впливу наслідків надзвичайних ситуацій.

Списки громадян, які підлягають евакуації, складаються у трьох примірниках, один з яких залишається в особи, яка здійснює управління об'єктом господарювання, будинком, другий - після уточнення списків

надсилається на збірний пункт евакуації (у разі одержання рішення про проведення евакуації), третій - на приймальний пункт евакуації. Такі списки коригуються щороку особами, які здійснюють управління об'єктами господарювання та будинками.

2.3. Порядок проведення евакуації

Оповіщення органів з евакуації про початок евакуації населення здійснюється за рішенням органу, що їх утворив.

Порядок здійснення запланованих заходів з евакуації населення з урахуванням обстановки, що склалася, уточнюється органом з евакуації.

Комісії з питань евакуації, утворені в безпечних районах, організовують приймання, розміщення і життєзабезпечення евакуйованого населення.

Комісія з питань евакуації, утворена на об'єкті господарювання:

1. організовує оповіщення та ведення обліку працівників, уточнює дані про транспортні засоби, строк їх подання, маршрути і порядок руху;
2. подає необхідну інформацію комісії з питань евакуації, утвореній місцевою держадміністрацією, органом місцевого самоврядування, на території якого планується розмістити евакуйованих працівників;
3. забезпечує зустріч та розміщення евакуйованих працівників у безпечному районі та організовує їх інформаційне забезпечення.

Комісія з питань евакуації, утворена місцевою держадміністрацією, органом місцевого самоврядування, організовує оповіщення, евакуацію та прибуття на збірні пункти евакуації непрацюючого населення, зокрема інвалідів з ураженням органів зору, слуху, опорно-рухового апарату, розумовою відсталістю, психічними розладами за місцем проживання.

З отриманням розпорядження про проведення евакуації керівники об'єктів організовують оповіщення працівників об'єктів про початок евакуації.

Працівники та члени їхніх сімей, які підлягають евакуації, самостійно міським транспортом або у пішому порядку прибувають на ЗПЕ.

Збірні пункти евакуації уточнюють чисельність евакуйованого населення, порядок його відправлення, організують їх збір та ведення обліку, здійснюють посадку населення на транспортні засоби, формують піші і транспортні колони, інформують комісії з питань евакуації про відправлення населення, організують надання медичної допомоги евакуйованому населенню та охорону

Евакуація особового складу збірних пунктів евакуації організовується після завершення евакуації населення на підставі рішення органу, що утворив такі органи.

Приймальні пункти евакуації організують у безпечному районі підготовку пунктів висадки, уточнюють кількість населення, що прибуло, і порядок подачі транспортних засобів для його вивезення із зазначених та проміжних пунктів евакуації до пунктів розміщення, організують надання медичної допомоги евакуйованому населенню та охорону громадського порядку.

У разі виникнення аварії на хімічно або радіаційно небезпечному об'єкті евакуація населення проводиться у два етапи:

- перший - від місця знаходження населення до межі зони забруднення;
- другий - від межі зони забруднення до пункту розміщення евакуйованого населення в безпечних районах.

На межі зони забруднення у проміжному пункті евакуації здійснюється пересадка евакуйованого населення з транспортного засобу, що рухався забрудненою місцевістю, на незабруднений транспортний засіб.

Під час пересадки населення за необхідності здійснюється його санітарна обробка та спеціальна обробка одягу, майна і транспорту.

Після проведення спеціальної обробки транспортний засіб використовується для перевезення населення забрудненою місцевістю.

Евакуація населення із зон можливого катастрофічного затоплення проводиться насамперед із населених пунктів, що розміщуються поблизу гребель, хвиля прориву яких може досягнути зазначених населених пунктів менше ніж за чотири години, а з інших населених пунктів - за наявності безпосередньої загрози їх затоплення.

Для інформаційного забезпечення евакуйованого населення про порядок дій у різних ситуаціях та оперативну обстановку місцевою держадміністрацією, органом місцевого самоврядування використовуються системи оповіщення, засоби радіомовлення і телебачення.

Евакуація населення проводиться у безпечні райони, визначені органом, який приймає рішення про проведення евакуації.

У разі коли евакуйоване населення неможливо розмістити у безпечному районі, його частина може розміщуватися на території регіону, суміжного з небезпечним районом, за погодженням з місцевими держадміністраціями такого регіону.

Порядок розміщення евакуйованого населення визначається місцевою держадміністрацією, на території якої планується розміщувати евакуйоване населення, за заявкою органу, що приймає рішення про проведення евакуації.

Евакуйоване населення розміщується у готелях, санаторіях, пансіонатах, будинках відпочинку, дитячих оздоровчих таборах та у придатних для проживання будівлях підприємств, установ та організацій незалежно від форми власності.

Розміщення евакуйованого населення здійснюється за встановленими видами та обсягами послуг з його життєзабезпечення.

Фінансування заходів з евакуації здійснюється за рахунок коштів, передбачених відповідно до вимог законодавства для ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, у визначеному Кабінетом Міністрів України порядку.

3. ВИСНОВКИ

Зважаючи на викладене зрозуміло, що державою та фахівцями Державної служби України з надзвичайних ситуацій розроблені та введені в дію документи з питань планування та організації евакуації, необхідні для виконання обов'язків з цивільного захисту керівниками всіх рівнів та форм власності.

Проведення евакуації, як і всіх інших заходів цивільного захисту залежить від якості підготовки керівного складу всіх рівнів, систематичної та постійної роботи керівників та фахівців над питаннями планування та проведення евакуації, постійного та дієвого контролю з боку держави та підвищення відповідальності керівного складу за виконання заходів цивільного захисту, від створення державою умов (законодавчих та фінансування) для керівників всіх рівнів та приватних суб'єктів власності для планування, навчання та проведення заходів з евакуації.

Своєчасне уточнення планів евакуації, знання порядку, прийомів та способів евакуації, прав та обов'язків посадових осіб органів з евакуації та евакуйованого населення значно сприяє швидкому та організованому залишенню небезпечних зон стихійного лиха, збереженню здоров'я і навіть життя людей та недопущенню великих матеріальних втрат.

Майстрам виробничого навчання при наданні методичної допомоги суб'єктам господарювання та під час підготовки проведення спеціальних об'єктових навчань і тренувань необхідно більше звертати увагу на питання підготовки населення до дій під час евакуації. Плани евакуації повинні розроблятися на всі види надзвичайних ситуацій, які можуть спричинити негативний вплив на стан роботи об'єктів та на стан здоров'я працівників і населення. Підготовка людей до евакуації здійснюється шляхом проведення спеціальних занять як безпосередньо на об'єктах, так і за місцем проживання, а також залучення громадян до тренувань і навчань. Питання евакуації включаються для вивчення в тематику занять із робітниками та службовцями у

системі навчання з цивільного захисту. Всі робітники та службовці повинні чітко знати порядок евакуації, строки її проведення, маршрути висування, місця розташування пунктів тимчасового розміщення, правила користування засобами індивідуального захисту.

4. СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Кодекс цивільного захисту України, розділ V, стор. 57 - 79.
2. Постанова Кабінету Міністрів України від 9 січня 2013 р. № 11 «Про затвердження Положення про єдину державну систему цивільного захисту».
3. Постанова Кабінету Міністрів України від 30 жовтня 2013 р. № 841 «Про затвердження Порядку проведення евакуації у разі загрози виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру» (Із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ від 30 листопада 2016 р. № 905).
4. Постанова Кабінету Міністрів України від 14 серпня 2013 р. № 581 «Про затвердження Порядку здійснення компенсації вартості послуг і розміру фактичних (понесених) витрат суб'єкту господарювання та громадянину, транспортні засоби яких залучені для вивезення населення із зони надзвичайної ситуації, районів можливих бойових дій, та внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України».
5. [Методичні рекомендації](#) щодо планування і порядку проведення евакуації населення (працівників) у разі виникнення надзвичайних ситуацій техногенного, природного та воєнного характеру з [Додатками](#) (Затверджено [наказом МНС України від 06.09.2004 р. № 44](#)). Зміни внесено наказом МНС України від 08.08.2011 р. № 809.
6. Методичні рекомендації з питань планування і організації транспортного забезпечення евакуаційних заходів у разі загрози або виникнення надзвичайних ситуацій техногенного, природного характеру та в особливий період (Затверджено наказом МНС України від 27.07.05 р. № 102).
7. Методичні рекомендації з питань організації планування та проведення евакуаційних заходів на об'єктах господарської діяльності у разі виникнення НС (Затверджено наказом МНС України від 07 вересня 2010 р. № 761).

8. Методичні рекомендації з розроблення картографічних документів та схем у сфері цивільного захисту (Затверджено наказом МНС України від 13 липня 2010 № 544).
9. Методика планування заходів з евакуації (Затверджено наказом МВС України від 10 липня 2017 р. № 579).
10. Навчальний посібник «Організація управління цивільним захистом на місцевому рівні» за загальною редакцією П.Б.Волянського. ІДУ ЦЗ. К-2015р.
11. Посібник «Захист населення і територій від НС, т.4. Евакуація населення у НС», КІМ, К-2008 р.